

PUNT PER PUNT

Cita cultural
Divendres, 23 de febrer, 18.30 h
Seu Universitària d'Alacant
Cinema: Del revés
<https://goo.gl/87JQ6a>

Curs de valencià C1 de la Universitat d'Alacant i *Información*

Universitat
d'Alacant

Fascicle 4. La passió per l'esport

A Comprensió i expressió

Exercici 1.

Llig el text següent i, després, exposa oralment què n'opines. En la teua intervenció, pots usar un guió. Per a preparar-te'l, pots respondre a les preguntes que et proposem més avall.

El negoci de l'esport

Pocs esdeveniments conciten més audiència davant de les pantalles que alguns determinats espectacles esportius: jocs olímpics, competicions mundials, carreres a peu o sobre qualsevol tipus de mecanismes, l'enèsim partit del segle... Tot això irradia una espècie d'halo místic que ens sedueix fins a atrapar-nos...

Però, en realitat, és tan romàntic? Ausades que es fa difícil de sostindre en veure l'actitud preponderant entre el públic. La mística i el romanticisme cauen de bocaterrosa davant dels comportaments més generalitzats: l'esportivitat esdevé, massa sovint, l'anècdota i, en canvi, s'erigeix com a veritable protagonista un esperit ancestral d'enfrontament. L'esport és, doncs, la metàfora d'un combat o, fins i tot, una qüestió molt més prosaica: es converteix en una plataforma per a desfogar-se, tal com una rebregada figureta antiestrés.

Poc ajuden les actituds d'algunes de les principals estrelles esportives: gestos despectius, sospites de dopatge, accions violentes, crits i insults als àrbitres... Tot queda lamentablement supeditat a la fina línia que separa la victòria de la derrota, el primer del segon lloc. El vencedor és emulat, tant fa que siga un cretí, un petulant o un racista. Mentre que els altres, els perdedors, són escarnits i maltractats com a simples espàrrings d'usar i tirar.

Tal volta, tot això seria ben diferent si l'esport no muguera les indecenes quantitats de diners que mou, convertit en un tèrbol negoci que les nostres societats han acceptat i banalitzat no sense complicitat. ¿En quin moment de la vida ens fan assumir que part de la nostra felicitat depèn de les habilitats de tal senyor amb un baló al peu o una raqueta a la mà? La pregunta no és retòrica i faríem bé d'intentar contestar-la.

Saps que *de bocaterrosa* és una locució que significa 'en posició horitzontal, mirant cap a terra'? I que *rebregar* vol dir 'fer perdre la llisor a una cosa, tocant-la, estrenyent-la o colpejant-la'?

Respon a les preguntes següents si necessites ajuda per a extraure'n la teua opinió:

- Diries que els esports de masses són un negoci? Per què?
- Per què creus que la publicitat busca esportistes per a promoure els seus productes?
- Quan has acudit a algun espectacle esportiu, com ha sigut el teu comportament?
- L'esport professional transmet bons valors als jòvens? Per què?

Exercici 2. Expressió escrita.

Escolta dos voltes aquest àudio sobre l'esport. Anota totes les idees que et semblen rellevants per a preparar un resum d'unes 150 paraules, d'acord amb les instruccions següents:

Eres monitor o monitora d'un club esportiu de formació i assisteixes a una conferència sobre l'esport. Prepara un text per a la revista d'un institut que encoratge els jòvens a inscriure's en el teu club i que continga almenys els ítems següents:

- Facetes de l'esport
- L'afició a l'esport
- Fer esport és sempre saludable?
- El paper formatiu de l'esport

L'esport com a formació

<https://web.ua.es/va/cau/documentos/audios/c1-u04-a01.mp3>

Saps que *escadusser* és un adjectiu que significa 'que queda solt, que no forma part d'un conjunt, que sobra'?

B Normativa i gramàtica

B1. Els indefinits

Els indefinits

<https://web.ua.es/va/cau/documentos/audios/c1-u04-a02.mp3>

Els indefinits

Poden funcionar com a adjectius o com a pronoms
Adjectius. Flexionen: *un, algun, ningun, cert, altre, mateix, tot*
Només flexionen en nombre: *qualsevol, tal*
Només en gènere: *cada un, cadascun, uns quants, diversos*
Són invariables: *cada, cap, diferents, sengles, ambdós*
Valors de *mateix* quan s'anteposa o es posposa al nom
Pronoms. Casos especials: *res, quelcom, hom, tothom, altri*
Indefinits negatius en preguntes: *Vols res?*

B2. Els adjectius

Els adjectius

<https://web.ua.es/va/cau/documentos/audios/c1-u04-a03.mp3>

El adjectiu

Presenten flexió nominal i concorden amb els substantius
Dos funcions: *modificar un nom i fer d'atribut o de predicatiu*
Dos tipus d'adjectius: *qualificatius i classificadors*
Posició dels adjectius: *posposats o anteposats al nom*
En valencià flexionen *verd-verda, comú-comuna, fort-forta...*
Els adjectius en -ç flexionen en plural: *feliç-feliços-felices*
Si elidim el nom, usem la preposició *de*: *de verdes i de madures*
L'adjectiu en funció d'atribut i de complement predicatiu

Fascicle 4. La passió per l'esport

Exercici 3.

Ompli els buits del text següent amb les paraules adequades, d'acord amb les indicacions que apareixen entre parèntesis. Si t'ofereix dos paraules separades per una barra (/), tria'n una. Si t'ofereix un verb en infinitiu, conjuga'l:

«Parot busca la marota / ja vénen ja van / en la marjaleta ja estan / si no vénen moriran.» Aquell estiu de la meitat dels anys cinquanta els xiquets cantaven aquesta cançoneta com si _____ (VOLER) anunciar que de tota manera, les bandades de parotets que des de l'Albufera _____ (ENVAIR) aquell poble i sobretot el més proper barri dels pescadors, anaven a caure _____ (PARTICIPI DE ABATRE) per les seues armes -unes canyes verdes de dos metres de llargària que _____ (CADASCÚ / CADASCUN) portava, i que _____ (UNES / UNES QUANTES) setmanes abans havien estat tallades al barranc de Massanassa.

Les peces més apreciades pels xiquets eren les grans marotes. De tant en tant _____ (N'APAREIXIA UNA / APAREIXIA UNA) volant a gran altura. Aleshores totes les canyes s'engronsaven menejades per les mans hàbils dels infants que es desviaven per capturar una marota.

El color _____ (ADJECTIU DERIVAT DE BLAU) i transparent de les seues ales amb ratlletes, i la caboteta de torero, i el desplaçament majestuós com si foren avionets de vol sense motor, _____ (FER) que posseir una d'aqueixes libèl·lules fos un somni...

Lambert abastia de canyes índies _____ (ALS SEUS / ELS SEUS) amics: Tomàs, Antoni, Beltran i Manganatto... Ell _____ (LI HO / S'HO) demanava, a son pare, que anava al camp quasi cada dia i els tallava amb la corbella les canyes verdes i _____ (ADJECTIU DERIVAT DE NUC). Sabia que era un joc barat i inofensiu.

Aquella tardor no havia plogut ni una sola gota; per aquest motiu tan natural, Abel, el pare de Lambert, s'alegrava, _____ (JA QUE / DONCS) aleshores només tenia el sou miserable de regador, i això solament ocorria quan el llogaven. Ho passaven _____ (MAL / MALAMENT), la seua família estava acostumada a passar amb ben poc. ¿Podrien deslligar-se mai dels _____ (PLURAL DE LLAÇ) de la pobresa? Ni matant-se a treballar, fent _____ (EN PLURAL, SUBSTANTIU DERIVAT DE JORN) a estall, els arribava per a poder sobreviure. A Mauri i a ell els semblava una quimera, una il·lusió, intentar eixir d'aquella situació cada vegada més _____ (ADJECTIU DERIVAT DE ANGÚNIA).

Albert Hernández i Xulvi, *Temps de fang*

Saps que *parot* (o el diminutiu *parotet*) és sinònim de *libèl·lula* o *espiadimonis*? I que *la marota* és una libèl·lula molt gran?

Exercici 4.

Transforma les oracions següents de manera que es mantinga el sentit de la primera. En alguns casos, simplement has de substituir els complements elidits pels pronoms febles corresponents:

a) Personalment, a mi em semblen molt recomanables els dos llibres.
Personalment, a mi em semblen molt recomanables _____ llibres.

b) Hem enviat un exemplar del llibre a cada un dels cinc autors.
Hem enviat _____ exemplars del llibre als cinc autors.

c) És una pel·lícula genial, tots haurien d'anar a veure-la!
És una pel·lícula genial, _____ hauria d'anar a veure-la!

d) La directora de l'empresa en persona farà la conferència inaugural.
La _____ directora de l'empresa farà la conferència inaugural.

e) Al meu parer, en aquest assumpte hi ha quelcom que fa pudor.
Al meu parer, en aquest assumpte hi ha _____ que fa pudor.

f) No queda cap cosa comestible a la nevera!
No queda _____ comestible a la nevera!

g) El meu amic fa d'indi en un western que estan rodant a la Ciutat de la Llum.
El meu amic _____ fa en un western que estan rodant a la Ciutat de la Llum.

h) Des que guanya tants diners, s'ha fet petulant.
Des que guanya tants diners, _____ fet.

i) Tinc una jaqueta verda i una jaqueta grisa.
De jaquetes, en tinc _____.

j) Mai ha treballat per compte propi, sempre ho ha fet per a unes altres persones.
Mai ha treballat per compte propi, sempre ho ha fet per a _____.

Exercici 5.

Ompli els buits del text següent amb l'opció adequada de les tres que t'ofereix en la graella:

Un Ferrandis deformat, més (a) _____ i més cruel, em colpejava l'estómac amb un guant de boxa. Un cop, dos, tres. Reia en silenci i (b) _____ escapava un fil de saliva que li penjava del llavi (c) _____. El Moro, a un costat, em mirava i també reia, amb la boca desdentada i els ulls botits. El Mike, més prim i (d) _____ encara, subjectava l'Anna amb els braços darrere del cos, el vestit (e) _____ i els cabells damunt de la cara, com la primera vegada que l'havia vista. L'escena era muda. Només, molt lluny, se sentien les sirenes dels cotxes de la policia.

El mal que em feia el puny del Ferrandis era insuportable. Per fora i per dins. Em feia venir basques, glopades àcides em pujaven (f) _____ la boca, i (g) _____, per dins, em sentia com si una rata de claveguera, grossa i (h) _____ com el Ferrandis, em rosegués els budells. Jo volia parlar, dir-li que s'aturés, que li tornaria les joies, que m'estimava més que em clavés un tret, però no podia. Tenia la boca plena d'una matèria llefiscosa (i) _____ gaspatxos que havia menjat aquell migdia. Em calia trobar les mans, usar-les per aturar els cops del Ferrandis, per (j) _____ la riulla i la crueltat dels ulls. Però les havia perdudes no sabia ben bé on. Les mans i els braços. Els peus encara els tenia, sí, però enterrats en la sorra del desert que (k) _____ ficava per dintre de les sabates i em (l) _____ els dits.

Jaume Fuster, *La corona valenciana*

a) gras	greix	gruix
b) li s'	se l'	se li
c) llucet	jussà	jacent
d) ossut	ossari	ossi
e) esquincat	esquerrat	esquilat
f) fins	fins a	des de
g) a l'hora	alhora	a temps
h) fastijosa	fastuosa	fastigosa
i) com als	com a	com els
j) esborrar-li	esborrar-lo	esborrar-ho
k) se me	se m'	se'm
l) pessigollejava	pessigava	persignava

Saps que *jussà* significa 'inferior'? I que *fastijós* vol dir 'que provoca fastig, cansament, que farta', mentre que *fastigós* significa 'que causa fàstic, repugnància'?

Vocabulari i pronúncia

Exercici 6.

Ompli els buits del text següent amb la paraula adequada, d'acord amb la definició que apareix entre parèntesis:

La primavera de 1891, James Naismith va rebre un _____ ('ACCIÓ D'ENCARREGAR') ben especial. Havia d'inventar un esport. Naismith era professor d'educació física al Springfield College, a Massachusetts, i el seu departament s'enfrontava tots els anys amb un greu problema: la temporada de futbol americà finalitzava a la tardor i, fins al començament de la lliga de beisbol a la primavera, els seus alumnes no podien practicar cap esport llevat de la _____ ('DISCIPLINA ESPORTIVA CONSISTENT EN L'EXECUCIÓ EXACTA I HARMÒNICA DE MOVIMENTS CORPORALS'), per la qual no sentien una especial devoció. L'oratge, molt _____ ('ROÏN, ADVERS') durant l'hivern a Massachusetts, també impedia la pràctica de qualsevol exercici a l'aire lliure. El _____ ('OBJECTIU DIFÍCIL D'ACONSEGUIR QUE CONSTITUEIX UN ESTÍMUL') era gran i Naismith va posar ràpidament mà a l'obra. El nou joc havia de ser en equip, perquè hi poguera participar el major _____ ('QUANTITAT') possible d'alumnes, i alhora havia de practicar-se dins del _____ ('LOCAL TANCAT PROVEÏT D'INSTAL·LACIONS I APARELLS PER A FER EXERCICIS ESPORTIUS').

La primera _____ ('INTENT, PROVA') va ser un complet fracàs. L'invent consistia en una mena de futbol americà en pista i, malgrat que els alumnes disfrutaven durant el partit, algunes lesions en van qüestionar la _____ ('QUALITAT D'IDONI'). Aleshores van provar amb un derivat del futbol anglès, però no va quedar cap vidre sencer. Una nit, però, Naismith recordà un antic joc d'infants, que consistia a col·locar una pedra com un puny damunt d'una roca, mentre _____ ('ELS ALTRES') intentava, després, llevar-la'n. Si canviava la pedra per una pilota i la roca per una porteria... Ràpidament va agafar un paper i redactà les tretze regles _____ ('BÀSIC, ESSENCIAL, PRINCIPAL') d'aquest nou joc, on havia inclòs elements del rugbi, el polo i el waterpolo. Al matí següent, Naismith agafà dos cistelles de _____ ('PRÉSSEC') i les va clavar a deu peus d'alçada. Acabava de nàixer el bàsquet. El nou esport es va propagar com la pólvora. Els alumnes, durant les vacances de

Nadal de 1891, ensenyaven bàsquet als seus entusiastes amics, que aprenien el joc amb _____ ('DESIG DESMESURAT O EXCESSIU D'ALGUNA COSA'). Als pocs anys, l'esport de la cistella era practicat per milers de joves _____ ('PER ONSEVOL'). En un principi, la quantitat de jugadors per equip era _____ ('NO LIMITAT'). Una anècdota famosa diu que el 1892 es jugà un partit amb cent participants. Tampoc les _____ ('MIDA, UNITAT PER A AVALUAR LA LONGITUD O ALTRES MAGNITUDS') del terreny de joc eren fixes. Les pilotes més utilitzades eren les de futbol i a voltes es jugava amb balons medicinals. Quan aconseguien una cistella, un encarregat pujava a una _____ ('CONJUNT D'ESCALONS COL·LOCATS L'UN A CONTINUACIÓ DE L'ALTRE') i en treia la pilota.

Jordi P. Llavador, *Basquetmania*

Exercici 7.

Escriu al costat de cada definició la paraula adequada de les que t'ofereim en el requadre:

atziaç, corretjós, curull, diürètic, gatzarós, grimpador, malforjat, melsut, mesell, procel·lós, rabiüt, sotjador

- Turbulent, tempestuós, borrascós: _____
- Que ascendeix en l'escala social ambiciosament i sense escrúpols: _____
- Ple del tot: _____
- Que vigila amb cautela les accions d'algú: _____
- Irascible, que s'irrita amb facilitat: _____
- Nefast, funest, gens favorable: _____
- Que és calmos, apàtic, lent en les accions: _____
- Que resulta un aliment gomós i difícil de mastegar: _____
- Insensible als colps, al dolor, d'una insensibilitat absoluta, que no reacciona: _____
- Que afavoreix una substància l'excreció d'orina: _____
- Bulliciós, que mou cridada o bullici com a manifestació d'alegria: _____
- Que va mal vestit, amb roba que no li cau bé, mal feta, mal posada: _____

Exercici 8. ORAL

A continuació, t'ofereim un grup de substantius que poden ser modificats pels adjectius anteriors. Assigna per a cada cas el que consideres més adequat:

olla ▶	personalitat ▶	tempesta ▶	beguda ▶
setmana ▶	carn ▶	festera ▶	detectiva ▶
política ▶	vestimenta ▶	somera ▶	manera de ser ▶

D Anàlisi lingüística

Morfologia: la composició

La composició és un dels procediments més habituals de creació de paraules. En una paraula composta, es combinen dos o més mots que adquireixen una unitat significativa. Les paraules compostes poden escriure's fusionades (*trencanous*), amb guionet (*penya-segat*) o separades (*lluïta lliure, drets d'autor*).

Quan la paraula s'escriu unida, parlem de **composició pròpia**. Els mots creats per aquest procediment, poden ser noms, adjectius o verbs:

Categoria	Composició	Exemples
nom	nom + nom	<i>ferrocarril, aiguaneu, allioli, aiguamel</i>
	nom + adjectiu	<i>penya-segat, panxacontent, herba-sana, pit-roig</i>
	adjectiu + nom	<i>altaveu, plenamar, altocúmul, llargmetratge</i>
	verb + nom	<i>para-xocs, penja-roba, tallafoç, llevaneu</i>
	verb + verb	<i>vistiplau, vaivé, estira-i-amolla, picabaralla</i>
adjectiu	adjectiu + adjectiu	<i>sordmut, agredolç, socioeconòmic, grecoromà</i>
	nom + adjectiu	<i>bocaampla, pèl-roig, camallarg, peugròs</i>
	adverbi + adjectiu	<i>benvolgut, benpensant, malsà, malcarat</i>
verb	nom + verb	<i>corprendre, corglaçar, ullprendre, capgirar</i>
	adjectiu + verb	<i>carcomprar, carvendre</i>
	adverbi + verb	<i>menystindre, malbaratar, benveure</i>

Entre els mots compostos fusionats, n'hi ha també els que procedeixen de la **composició culta**, és a dir, que contenen dos formants d'origen grec o romà: *androgínia, agorafòbia, filantropia, políglot, fotocòpia, puericultura...* Els compostos lexicalitzats formats per l'addició de dos adjectius s'aglutinen sense guionet i incorporen una o com a vocal d'enllaç: *socioeconòmic, historicosocial, sociolaboral, economicofinancer...*

El tipus de composició més rendible és el que genera noms formats per l'addició d'un verb i un nom: *trencaclosques, parallamps, passatemps...* En aquests compostos, la unió lèxica consisteix en la fusió d'una forma verbal amb un complement directe. En alguns casos, aquestes paraules compostes evocuen unes imatges ben cridaneres: *espiadimonis, tocacampanes, trencacames, xafaguitarres, rebentapisos...*

Per regla general, els compostos s'uneixen sense guionet, excepte quan el segon element comença per les consonants *r, s, x*: *busca-raons, esclata-sang, para-xocs, herba-sana*. També usem guionet quan en un mot compost apareix un punt cardinal: *sud-est, nord-americà*. En compostos repetitius: *xino-xano, ping-pong, zig-zag*. Quan el primer element du accent gràfic: *pèl-blanc, despús-demà*. O quan el mot compost indica una relació de direcció: *tren Gandia-Dènia, diccionari valencià-èuscar, missil terra-aire*.

Quan la unitat de significat s'escriu separada, aleshores parlem de **composició sintagmàtica**. A grans trets, distingim tres tipus de compostos d'aquest tipus:

Categoria	Composició	Exemples
nom	nom + nom	<i>hora extra, ciutat dormitori, mot clau, paraula tabú, cançó protesta, futbol sala</i>
	nom + adjectiu	<i>mntanya russa, guàrdia urbà, dret civil, disc dur, caixa forta, colp baix</i>
	nom + complement	<i>caixa de canvis, joc en blanc, banc de cuina, olla a pressió, avió de reacció, crim contra la humanitat</i>

En els compostos sintagmàtics formats per dos noms, el segon se sol mantindre invariable en plural: *hores extra, ciutats dormitori, paraules tabú, cançons protesta...* En canvi, en els compostos formats per un nom i un adjectiu, sí que es produeix la concordança: *mntanyes russes, guàrdies urbans, discos durs, colps baixos...*

Exercici 9.

Escriu al costat de cada definició el mot compost adequat. Tingues en compte que tots estan formats per composició pròpia [verb + nom]:

- Dalladora mecànica usada per a tallar la gespa de jardins: _____
- Aparell que s'usa per a detectar peces metàl·liques enterrades: _____
- Persona que es dedica a narrar contes: _____
- Planta d'uns dos metres d'alçada que es mou seguint el sol: _____
- Gorra que cobreix tot el cap excepte els ulls i el nas: _____
- Aparell que s'usa per a obrir llandes i pots de conserva: _____
- Instrument que s'usa per a inutilitzar els segells de les cartes: _____
- Persona que neteja ximeneres: _____
- Aparell que indica el nombre de revolucions d'un vehicle: _____
- Armari on es guarda la roba: _____

El valencià i el francès (4)

Una de les primeres habilitats que volem adquirir sempre que ens endinsem en el coneixement d'un nou idioma és comptar. Els números en francès són així:

un	u	quatorze	catorze	cinquante	cinquanta
deux	dos	quinze	quinze	cinquante-cinq	cinquanta-cinc
trois	tres	seize	setze	soixante	seixanta
quatre	quatre	dix-sept	dèssset	soixante-six	seixanta-sis
cinq	cinc	dix-huit	dihuit	soixante-dix	setanta
six	sis	dix-neuf	dènou	soixante-once	setanta-u
sept	set	vingt	vint	soixante-dix-sept	setanta-set
huit	huit	vingt et un	vint-i-u	quatre-vingt	huitanta
neuf	nou	vingt-doux	vint-i-dos	quatre-vingt-huit	huitanta-huit
dix	deu	trente	trenta	quatre-vingt-dix	noranta
onze	onze	trente-trois	trenta-tres	quatre-vingt-dix-neuf	noranta-nou
douze	dotze	quarante	quaranta	cent	cent
treize	tretze	quarante-quatre	quaranta-quatre	mille	mil

D'entrada, podem destacar la proximitat de l'enorme majoria (*deux, cinq, dix, vingt, quarante, soixante...*), fins al punt que alguns són homògrafs (*quatre, huit, quinze...*) i d'altres homòfons (*six, sept...*). D'una altra banda, fixa't en la manera particular com el francès compta a partir del setanta: *soixante-dix* (literalment, 'seixanta-deu'), *quatre-vingt* ('quatre-vint'), *quatre-vingt-dix-neuf* ('quatre-vint-dènou'), etc.

I bé, ara que ja sabem fer-ho, és hora de posar-nos a comptar. En concret, els animals domèstics i de la granja:

chat	gat	chien	gos	oiseau	ocell
coq	gall	poule	gallina	cheval	cavall
âne	ase	vache	vaca	boeuf	bou
porc	porc	canard	ànec	mouton	ovella
lapin	conill	colombe	colom	hérisson	eríçó

Hi ha una proximitat gràfica i fònica en bona part de les paraules comparades: *chat, oiseau, cheval, âne, vache, colombe...* En altres casos, tot i l'aparent distància, veurem que el valencià també ens pot fer de pont: *chien* equival a la forma *ca*, habitual sobretot en els parlars baleàrics; *o mouton* és justament la mateixa paraula que *moltó*, que en valencià s'ha especialitzat per a designar només el mascle de l'ovella i que funciona com a cognom.

Ara ja podem preguntar per una xifra exacta. Per a fer-ho, hem d'usar l'interrogatiu *combien de*, que significa *quant* (i flexió): *Combien de poules avez-vous?* ► *Quantes gallines teniu?* Per a contestar, podem ser ben explícits i dir: *Nous avons neuf poules.* O bé usar el pronom feble *en* per a evitar repetir el nom *poule*: *Nous en avez neuf.* Veritat que et sona?

Potser també et sona aquest altre pronom: *Il y a deux voitures dans la rue.* ► *Hi ha dos cotxes en el carrer.* L'estructura *il y a* equival, per tant, a *hi ha* del valencià, on *y* representa el pronom adverbial *hi*, també en frases com: *-Je vais à la maison. -J'y vais aussi.* ► *-Vaig a casa. -Jo hi vaig també.*

A continuació, compararem les paraules d'aquests dos camps semàntics tan recurrents: la casa i el carrer:

maison	casa	porte	porta	fenêtre	finestra
cuisine	cuina	salle à manger	menjador	chambre	habitació
clé	clau	terrasse	terrasa	cave	soterrani
rue	carrer	avenue	avinguda	coin	cantó
piéton	vianant	voiture	cotxe	camion	camió
boutique	botiga	école	escola	lycée	institut

Al costat d'algunes paraules ben pròximes, n'hi ha d'altres de ben diferents, com ara *voiture* (cotxe) o *lycée* (institut), per molt que en valencià coneixem la paraula *liceu*. Tot i això, fixa't en alguns termes: *chambre* és similar a *cambra*, mentre que *cave* també fa referència, precisament, a un celler o a una cava, és a dir, el lloc on es conserva el vi, que sol trobar-se al soterrani.

Mira ara aquesta oració: *J'ai vu deux personnes devant l'école.* ► *Jo he vist dos persones davant de l'escola.* Les formes del verb *avoir* (*tindre*) també serveixen en francès per a construir els temps compostos de la majoria dels verbs:

	Parler	Manger	Voir	Mettre	Écrire	Sortir
j'	ai parlé	ai mangé	ai vu	ai mis	ai écrit	ai sorti
tu	as parlé	as mangé	as vu	as mis	as écrit	as sorti
il, elle, on	a parlé	a mangé	a vu	a mis	a écrit	a sorti
nous	avons parlé	avons mangé	avons vu	avons mis	avons écrit	avons sorti
vous	avez parlé	avez mangé	avez vu	avez mis	avez écrit	avez sorti
ils, elles	ont parlé	ont mangé	ont vu	ont mis	ont écrit	ont sorti

L'últim camp semàntic que compararem entre el francès i el valencià és el que fa referència a la roba i els complements:

chemise	camisa	jersey	jersei	maillot	camiseta
veste	jaqueta		gilet	jupetí	pantalons
caleçon	calçotets	chaussette	calcetins	chaussures	sabates
ceinture	corretja	lunettes	ulleres	écharpe	bufanda
jupe	falda	collants	calces	culotte	bragues
gants	guants	manteau	abric	chapeau	barret

Com pots veure, en aquest àmbit les concomitàncies són menors (*chemise, jersey, pantalon, caleçon, gants...*). Tanmateix, algunes altres paraules ens resulten transparents per proximitat cultural, com ara *maillot, culotte* o *chapeau*. D'altra banda, *lunettes* (ulleres) deriva de *lune* (lluna) i, com sabem, en valencià *lluna* també significa 'vidre' (*les llunes dels cotxes*).

Per acabar, t'oferim a continuació un grapat de paraules molt habituals, algunes bastant dissemblants, que és convenient conèixer:

acheter	comprar	assez	prou	aussi	també
avec	amb	besoin	necessitat	déjà	ja
donc	per tant	encore	encara	façon	forma
fermer	tancar	gâteau	pastís	haut	alt
heureux	content	jamais	mai	jusqu'à	fins a
laisser	deixar	même	mateix	mince	prim
moins	menys	prêt	preparat	plus	més
selon	segons	sur	sobre	toucher	tocar
toujours	sempre	verre	got	vers	cap a

Exercici 10.

D'acord amb la informació que acabes de llegir i tenint en compte les similituds entre les dos llengües, tradueix del francès al valencià les frases següents:

- Mon père a deux chiens dans sa maison. _____
- Il y a quatre-vingt-dix-huit enfants dans l'école. _____
- Nous avons vu aujourd'hui des choses étranges. _____
- Tu as combien de fils? -J'en ai trois. _____
- Els ont parlé avec ma tante et mon neveu. _____
- La porte et les fenêtres de la boutique sont fermées. _____

F Tipologia textual

La narració (2)

Exercici 11. Situació comunicativa.

Representeu per parelles la situació comunicativa següent:

Sou dos veïns o veïnes que vos trobeu casualment en la biblioteca municipal. Últimament han ocorregut al poble dos esdeveniments de rellevància i vos els expliqueu l'un a l'altre. Sorgeixen preguntes que tracteu de respondre.

Personatge 1. Contes un fet positiu de caràcter econòmic o social.

Personatge 2. Contes un fet positiu de caràcter cultural o festiu.

Solucions:

Exercici 3

volgueren o volguessen / envaiën / abatudes (si concorda amb *bandades*) o abatuts (si ho fa amb *parotets*) / cadascú / unes quantes / n'apareixia una / blavós, blavenc o blavis / feien / els seus / li ho / nugoses o nuoses / ja que / malament / llaços / jornals / anguniosa

Exercici 4

ambdós o tots dos / sengles / tothom / mateixa / alguna cosa / res de / en / s'hi ha / una de verda i una de grisa / altri

Exercici 5

a) gras, b) se li, c) jussà, d) ossut, e) esquinçat, f) fins a, g) alhora, h) fastigosa, i) com els, j) esborrar-li, k) se'm, l) pessigollejava

Exercici 6

encàrrec / gimnàstica / dolent / repte / nombre / gimnàs / temptativa / idoneïtat / la resta / fonamentals / bresquilles / avidesa / pertot o pertot arreu / il·limitada / mesures / escala

Exercici 7

a) procel·lós, b) grimpador, c) curull, d) sotjador, e) rabiüt, f) atziac, g) melsut, h) corretjós, i) mesell, j) diürètic, k) gatzarós, l) malforjat

Exercici 8 (solució orientativa)

olla curulla, personalitat rabiüda, tempesta procel·losa, beguda diürètica, setmana atziaga, carn corretjosa, festeria gatzarosa, detectiva sotjadora, política grimpadora, vestimenta malforjada, somera mesella, manera de ser melsuda

Exercici 9

a) tallagespa, b) buscamentalls, c) contacontes, d) gira-sol o mira-sol, e) passamuntanyes, f) obrillandes, g) mata-segells, h) escura-ximeneres o rascafumerals, i) compta-revolucions, j) guarda-roba

Exercici 10

a) Mon pare té dos gossos en casa. b) Hi ha noranta-huit xiquets en l'escola. c) Nosaltres hem vist hui unes coses estranyes. d) -Quants fills tens tu? -Jo en tinc tres. e) Elles han parlat amb ma tia i mon nebot. f) La porta i les finestres de la botiga estan tancades.

Autoria: Juli Martínez Amorós

Àudios: Lúdia Garrigós Miquel **Maquetació:** Jesús Àngel López Ramon I www.masuno.es

puntperpunt@ua.es | Una iniciativa del Servei de Llengües de la Universitat d'Alacant i Informació

